

דַּרְשֵׁתִי קִרְבָּתְךָ

על פי שיעורו של הרב איתן כהן שליט"א • השיעור נמסר בבית הכנסת פרי מגדים, צפת ת"ו • בצום ט' באב, תשפ"ו

היום אני כבר סבא לנכדים – ככה הוא מספר – יש לי קרוב לשבעים נכדים. כל מה שאתה רואה, זה אותו אברך שהרים אותי בהקפה השישית ורקד איתי.

יש מעשים שכן אדם עושה ולא יודע את ההשלכות של המעשים שהוא עושה. "על קמצא ובר קמצא חרבה ירושלים" – אומר הבן איש חי, לפעמים בן אדם אחד, אחד. אתה יודע מה יכול לעשות בן אדם אחד? איזו מהפכה.

לפעמים לא צריך הרבה כדי לבייש. לפעמים זה גם הבן שלך בתוך הבית. הבן שלך בתוך הבית שלקח איזה דבר ושר – נו, ואיך ביישת אותו? איך ביישת אותו? אתה יודע, גדול כוח הבושה. כמה זו בושה? בושה זה דבר מאוד חמור.

[הערה: שאלה מאחד ממשתתפי השיעור: כבוד הרב, אבל חוץ מההשליח הזה, הרי גם היו שם כל הגדולים ושתקו. לכאורה גם הם אשמים. והשיב הרב: נכון, באמת מהגמרא משמע שהיה להכמים למחות. כי הגמרא מספרת מה עבר לבר קמצא בראש, והוא עשה חשבון כזה – מזה שחכמים לא מיחו, כנראה שנוח להם בדבר הזה, ואז הוא הלך להלשין.

השאלה, אם אתה היית שם – מה היית עושה? זו השאלה. מן הסתם, אחרי שקראת את הסיפור, אתה תגיד שהיית מדבר, שהיית מוכיח. כן, בדיעבד זה תמיד נראה ככה. אבל אם בורא עולם מזמין לך מקרה כזה, האם תהיה חזק ותציל את הבן אדם מבושה. זה הרעיון. כי ברור שאנחנו קוראים איזה מעשה, אז אחרי הסיפור כל אחד אומר: "אם אני הייתי שם, אוהו, מה הייתי עושה".]

סיפור הבושה: הרבי, המכות, והשידוך

סיפר בחורצ"ק אחד. כשהייתי בתלמוד תורה כיתה ה' או ו', יום אחד – אחד הילדים אומר לרבי: "רבי, אני לא רוצה לשבת לידו, הוא מסריח". טוב, לא חסר לרבי הזה... הרבי הוסיף אש לדמורה: תתאם הרבי בפני כל הכיתה שואל: "מי רוצה לשבת לידו?". אחד אומר: "אני בחיים לא אשב לידו", השני צועק משם: "גם אם תשלם לי אני לא אשב לידו", אחד אומר: "אני אמות ולא אשב לידו".

איך התביישתי שם. מה זו הבושה שהרב הזה עשה לי, זה צרם לי מאוד מאוד.

יומיים לאחר מכן אני חוזר מהתלמוד תורה, אני מגיע הביתה, ואני רואה שאחי הגדול הביא שני חברים שלו הביתה. ולא יודע מה היה – היה בושם של אמא על השולחן, בושם שעולה כמה מאות שקלים. נפל על הרצפה, ונשבר.

אמא הריחה את הבושם שנשבר, נכנסה לחדר: "מי שבר את הבושם?". אחי הגדול אמר: "לא אני". חברים שלו אמרו: "זה גם לא אני". היא אומרת: "מי נשאר?" – אמרתי: "אמא, זה לא אני" – עכשיו באמת זה לא אני אמא אמרה: "חכה, אבא יבוא, יראה לך בדיק מי אתה".

וכשאבא הגיע, אוהו, טיפל בי כמו שצריך. מה זה מכות קיבלתי, שבר לי את העצמות, טיפול נמרץ.

כל החיים שלי, עד הנישואים, גדלתי כשבר כלי. היחידה שהצליחה לרומם אותי זו הייתה אשתי. נתנה לי ביטחון, עוצמה. היום ברוך השם אני אברך חשוב מאוד, כתבתי כמה ספרים, אני מוסר שיעורים, ברוך השם.

אולי איזה ארבע עשרה שנה עברו מהנישואין – יום אחד הייתי באיזו חתונה, אני פוגש מישהו, מוכר לי מאוד, הוא ניגש אלי לפני שהספקתי לחשוב ואמר לי: "אתה מוכר לי מאיזה מקום". התחלנו לדבר, והגענו לזה שהוא אחד החברים של אחי הגדול.

ואז הוא סיפר שהוא שיחק בכדור בחדר, והכדור עף על הבושם, והבושם נפל לרצפה ונשבר. הוא רק סיפר לי את זה – התחלתי לרעוד, התחלתי לבכות כמו תינוק. אומר לי: "מה קרה? מה אתה בוכה? זה בושם שנשבר לפני הרבה שנים, עכשיו נזכרת לבכות?".

סיפרתי לי: אוהו, כמה קיבלתי מכות על הבושם הזה. אבל זה לא המכות על הבושם – אלו מכות שהגיעו אחרי שהרבי השפיל אותי לעיני כל הכיתה, זה היה מכות שכואבות מאוד מאוד. הוא לא ידע. אמר לי: "אני מבקש סליחה". אמרתי לו: "אני בעזרת השם רוצה לסלוח לך, אבל זה ייקח לי קצת זמן, לא ברגע אחד".

ואז הוא אמר לי: "רק עכשיו אני מבין למה אני סובל בחיים. מיום שהתחתנתי לא ראיתי יום אחד טוב. אשתי יורדת לחיים שלי, ממרת לי את החיים, ולא ידעתי למה אני סובל. והשווער שלי, לגמרי הרג אותי. וחמי עוד נחשב לדמות מיוחדת, והוא משפיל אותי בכל מקום".

מפה לשם – מתברר מה היה חמיו: זה אותו מלמד, זה שהשפיל אותי בתלמוד תורה.

אמרתי: איך בורא עולם לקח את שני האנשים, הזמין אותם לפונדק אחד, שידך ביניהם – ששניהם יסבלו אחד מהשני. זה פגע בי, בייש אותי הרבי הזה, וזה שבר לי את הבושם ובגללו קיבלתי מכות. בורא עולם הזמין את שניהם לפונדק אחד, שידך ביניהם, ושניהם סובלים אחד מהשני.

ואז הבנתי כמה בן אדם שפוגע בשני – ברגע הראשון זה נראה לו בסדר – והוא לא יודע את ההשלכות לפעמים של המעשים, איזה אסון יכול לגרום בן אדם לחברו.

הכלי המחזיק את השלום

לכן העבודה שלנו זה להתחזק מאוד מאוד בבין אדם לחברו.

חז"ל אומרים: לא מצא הקדוש ברוך הוא כלי מחזיק ברכה אלא השלום. זאת אומרת, בשביל שתהיה לך ברכה צריך שיהיה שלום. תגיד לי, ואיזה כלי מחזיק את השלום? המחלוקת. המחלוקת זה הכלי שמחזיק את השלום.

למה? כי כשאני נכנס לבית כנסת ויש איזה בן אדם שלא מוצא חן בעיניי, ואף על פי כן אני מקבל אותו – מה נוצר השלום.

שלום לא נוצר כשהכול נחמד. שלום נוצר כשיש לי שכן שכל הזמן שם פח זבל ליד הדלת שלי. או, ומה אתה עושה? פה אתה מכבד את מה שהוא רוצה. בסדר, זה הבן אדם, מה לעשות – העולם לא ישתנה. אם השכן הזה ילך, יבוא שכן אחר. לא יעזור כלום, זה העולם. ואתה בכל אופן מקבל אותו – מזה נוצר השלום.

כל האנשים אומרים: אני בן אדם מאוד ותרן. נכון, מתי? כשאני על מה לוותר. אבל אם בן אדם מוותר כשהוא יודע שלא מסתדר, שהוא מבין שהוא צורך, שלבן אדם כזה – אסור לוותר לו. או, פה מתחיל הכלי שמחזיק את השלום. זה הכלי.

פתיחה: "על קמצא ובר קמצא חרבה ירושלים"

"על קמצא ובר קמצא חרבה ירושלים". כל שנה אנחנו מזכירים, שכמו ששני אנשים החריבו את ירושלים, כך אם יהיו שני אנשים שיתחזקו – הם יכולים לבנות את כל ירושלים. לא צריכים לעשות מהפך שלם בכל עם ישראל.

אבל היום הבאנו את הבן איש חי, משהו חדש. אומר הבן איש חי: "על קמצא ובר קמצא חרבה ירושלים". מי אשם בכל הסיפור הזה? אומר הבן איש חי: אחד אשם בכל הסיפור, מי זה האחד הזה? זה השליח.

אמרו לך: לך תביא את קמצא. השליח לא שמע? קמצא בר קמצא. הלך והביא את בר קמצא. אני לא מבין. אמרו לך להביא את קמצא, מה אתה מביא משהו אחר? בגלל שהשליח הזה לא שמע, והוא לא קיים את מה שאמרו לו – על הבן אדם הזה, אומר הבן איש חי, נחרבה כל ירושלים. פלא פלאים.

אז יוצא לפי הבן איש חי שלפעמים בן אדם אחד, יכול לגרום שכל ירושלים תחרב. ויוצא לנו גם בשבילנו: איזו עוצמה יש לבן אדם אחד.

סיפור החיבוק בישיבת פורת יוסף

במוצאי שבת שעברה סיפרנו כמה סיפורים, והרב ישורון בעלון שינה את המחיר. הוא כתב שם עשרות אלפי שקלים, אבל הבן אדם בעצמו – אתם מכירים, כולם מכירים אותו פה, רק אני משום כבודו לא רוצה להזכיר את שמו – הוא אמר לי בעצמו: שילמתי שלוש מאות אלף שקל כדי להוציא את הבן שלי ממה שהוא עבר בישיבות, מהביזיונות שהוא עבר.

יהיה אחד, שמע את השיחה והתקשר אלי. אומר לי: אני רוצה לספר לך סיפור הפוך עכשיו – כמה לפעמים דבר פשוט יכול לעשות.

אומר לי: אני בעצמי הייתי בשיחה של הרב דוד בצרי שליט"א, המקובל הגדול. והוא סיפר, שכשהוא היה נער – לא יודע בן כמה – הגיע איזה רשם, ורשם אותו לישיבת פורת יוסף.

אבל אל תשאל: אני הייתי ילד, גם בגיל הייתי קטן, גם הייתי נמוך וגם רזה. בשפה שלנו "ציפלו", נעלמתי בין כולם. פתאום אני נכנס לישיבה, אני רואה שם כולם גדולים, ג'בארים כאלו, ורק אני, אתה יודע, הציפלו הזה. אמרתי: לא מתאים לי להיות פה. החלטתי שאני נשאר פה עוד שעה ואני עוזב את הישיבה.

באמת כך היה. באתי לצאת – והגיע איזה בחור גדול, חיבק אותי, נעלמתי בתוכו, כי הייתי ציפלו כזה. אומר לי: בוא, לאן אתה הולך? אתה משלנו. אני שומר עליך. והחלטתי שאני נשאר בישיבה.

אם יש לי משהו היום – זה מהחיבוק של אותו בחור גדול שחיבק אותי. מי יודע מה יכול היה להיות אם לא הייתי שם.

בן אדם לא יודע לפעמים. כמו שאתה מבין שמעשה אחד, בן אדם אחד, יכול לגרום לכל חורבן ירושלים – תבין שלפעמים מעשה אחד שאתה עושה, אתה לא יודע את ההשלכות הנוראות שיכולות להיות.

"כבודם של ישראל": ההקפה השישית בוויז'ניץ

אותו סיפור מספר הרב אהרן טויסיג שליט"א. יש לו ספר שנקרא "כבודם של ישראל". הוא מספר שיום אחד הגיעה איזו אישה שגרה בתל אביב ואמרה לבן שלה: יום שמחת תורה, בוא ניסע לבני ברק. אולי יש שמחת תורה שם, זה משהו מכובד, גדול. לאן ניסע? לחסידות וויז'ניץ.

טוב, הגעתי לוויז'ניץ. אני מגיע עם טריקו אדום ומכנסי ג'ינס. ככה הגעתי מתל אביב, נכנסתי באותו זמן האדמו"ר ר' משה יהושע הגר בעל ה"ישועות משה" זצ"ל, עשה את השולחן ואני סתם מסתכל. כולם שחורים פה, ורק אני עם חולצה אדומה.

הרגשתי לא הכי נעים, אבל אמרתי: בסדר, אמא שלי מחכה לי פה, מה אני יודע, אז אני פה. פתאום ניגש אליי איזה אברך מהחסידות, נתן לי יד, אומר לי: "בוא, אני אקח אותך למקום שתוכל לראות את האדמו"ר מאוד מאוד יפה". והוא שמר עליי כל הזמן, כל אותו טקס של החסידות – שמר עליי, דיבר איתי.

בבוקר אמא אומרת לי: "היום נלך למקום אחר". אמרתי לה: "לא אמא, אני בוויז'ניץ מאוד הנחתי, אני רוצה ללכת לוויז'ניץ". טוב, אמא אמרה: "אתה רוצה ללכת לוויז'ניץ? תלך". לאמא לא הייתה כל כך נפקא מינה.

נכנסתי לוויז'ניץ בבוקר לתפילה. איך שנכנסתי – הגיע אותו אברך, הביא לי סידור, פתח את הסידור, ישב ליד, מראה לי בדיק איפה מתפללים, מה עושים, כל דבר.

אחרי התפילה, הגיעו הקפות. שמחת תורה, אותו אברך נתן לי יד ואני רוקד איתו. אני בתור ילד לא מתייחס, אתה יודע – כולם רוקדים, כולם שחורים, ויש פה רק אחד שרוקד עם מישהו עם טריקו אדום וג'ינס. לא מתאים, אבל...

אבל כשהגיעה ההקפה השישית – זה היה הכי מוצלח שיכול להיות. בהקפה השישית כל ההורים הרכיבו את הילדים שלהם על הכתפיים ורקדו איתם. נו, מה עשה אותו אחד? לקח אותי, שם אותי על הכתפיים ורקד איתי. עכשיו אתה יודע, לרקוד ככה בתוך כל זה – זה לא הכי נעים, אבל זה מה שהיה.

אני יצאתי משם כשנמרו ההקפות, אמרתי לאמא: "אמא, איזה כיף היה פה". אמא אומרת: "תשמע, כל מה שאתה אומר, הכול היה בסדר, הסתכלתי עליך מעזרת נשים. אבל אתה יודע שכשאותו אברך הרים אותך לכתפיים ורקד איתך – החלטתי שזהו. אני ברגעים האלו החלטתי שאני עוברת לבני ברק, ואני רוצה לחזור בתשובה, ואני רוצה לרשום אותך לחסידות הזאת פה".

סיפר הבן אדם: ובאמת אמא מכרה את הדירה בתל אביב, קנינו דירה בבני ברק, הגענו לחסידות. נו, למי נלך? הלכנו לאדמו"ר ואמרנו שאנחנו רוצים להיות מהחסידים. עם טריקו אדום להיות מהחסידים – תשמע, הכי מעניין שיכול להיות. משהו טוב זה נשמע.

מפה לשם התחזקנו. אמא התחזקה, חזרה בתשובה שלמה, הלכה לשיעורי תורה, הפכה להיות ממש... ואני נכנסתי לחסידות של וויז'ניץ. ברוך השם, אחד מהחשובים שבחסידות לקח אותי כחתן.

איפה שנראה לך שיא המחלוקת, שיא הבעיות – פה, אם אתה יודע באמת להתגמש, ואתה יודע באמת לוותר ולהעביר ולסבול – זה הכלי שמחזיק את השלום, ששם יש את כל הברכה.

”לחנך אחד את השני”: הסיפור על הרב בן ציון והתוכחה

אבל מה לעשות שהעולם רוצים לחנך אחד את השני, לסדר אחד את השני.

אני אוהב את הסיפור הזה, סיפרתי אותו עשרות פעמים. ואני אספר שוב, רק בשביל שנבין משהו.

הגיע איזה יהודי אחד לרב בן ציון ואמר לו: הרב, אשתי עושה משהו לא לפי ההלכה. בעיה בהלכה. עכשיו, זה לא חסידות, לא חומרה, לא – היא עוברת על ההלכה בשולחן ערוך.

אמר לו הרב בן ציון: ”בטח, צריך להוכיח אותה, יש עליך מצוות תוכחה”. נו, אז מה אני אעשה עכשיו? אמר הרב: ”היום לא, רק בעוד שבועיים, שתירגע. אז תבוא הביתה באחד הערבים ותפתח את השולחן ערוך ותקרא בקול את ההלכה”. נו, ואז מה? ”ואז היא תשמע, וקיימת מצוות תוכחה”.

”הרב, היא לא תשמע, לא אכפת לה”. ”מה אכפת לך? יש לך מצווה להוכיח, קיימת מצוות תוכחה, הסתיימה המצווה. ומהיום, אם היא תעשה משהו – אתה מבחינתך פטור. מה אתה רוצה?” איזה יופי.

נכון שלנו הסיפור הזה לא הולך? אני קורא את הסיפור הזה כל פעם, חוזר עליו, ואני אומר: תשמע, הסיפור הזה לא הולך. למה לא הולך? כי אני רוצה לחנך את אשתי. זה הסיפור. מה, בבית שלי היא תעשה עבירות?

אווה... מי אמר לך שלא? כל אחד מניח הנחות, וכל אחד בונה בניינים, ואחר כך הורס את העולם, ולאחר מכן הוא אומר: תשמע, אני קיימתי הכול לפי ההלכה. אני שואל: לפי ההלכה, מי אמר לך שזה מותר?

פה מתחילה כל הבעיה. בן אדם צריך לדעת באמת כמה צריך לאהוב אחד את השני. איפה? איפה שלא מסתדר. איפה שלא הולך. לא איפה שמסתדר – איפה שמסתדר זו לא חוכמה.

בן אדם עכשיו, מוצאי תשעה באב, אומר לעצמו: וואי וואי, אחרי כזה צום בטח אשתי מה מכינה, איזה אוכל אני צריך עכשיו לטרוף. הוא מגיע הביתה, מה אני אגיד לך? אין זכר לארוחה. פה מתחיל השלום.

מה אתה חושב, שתבוא הביתה והכול יהיה מוכן, שטיח אדום, ואתה אומר: אה, אני אוותר לה? על מה אתה מוותר? על מה יש לוותר? לוותר כשאינ כלום. מה, היא לא מבינה? תשעה באב היה פה, היה צום. נכון, מקרה כזה – כשאתה מבין שיש צום וזה מובן לך – פה מתחילים כל הוויתורים. ופה מתחילה כל הברכה שלך.

המנגל בראש השנה: הלכה כפשוטה

אני לא מאמין שיש איזה אברך שבראש השנה יעשה מנגל. תגיד, אתה מכיר איזה אברך שאתה תראה אותו בראש השנה, יום הדין, אחרי תקיעת שופר – נו, מה הוא עושה? עושה מנגל. מה אתה תגיד? אברך כזה, אני אומר לך, לא מצטרף למניין. עכשיו מה הבעיה? אני יכול להעביר מאש לאש. כן, אבל יום הדין? מה אתה, נורמלי? ביום הדין עושה מנגל?

אז תדעו שהרב בן ציון בראש השנה היה עושה מנגל לאשתו. הוא אמר: אשתי מאוד מאוד אוהבת על האש, ויש מצווה לשמח את האישה בחג, אז אני עושה לה על האש.

אני אומר לעצמי: תשמע, אם אני הייתי עושה על האש בראש השנה – וואי וואי וואי, לא מצטרף למניין, אין חברותות יותר, אף אחד לא ידבר איתך, מה אתה, נורמלי? אתה בסדר? יום הדין היום.

זהו. רק הבלד אחד נשאר: שהרב בן ציון יצא הרב בן ציון, ואנחנו נשארו הפרגיות. נשארו הפרגיות – זה כל ההבלד.

הרב בן ציון ידע: יש הלכה, צריך לשמח את האישה. נו, היא שמחה בזה? אתה משמח אותה. כן, אבל יום הדין. איפה כתוב בהלכה יום הדין? אני לא מבין, איפה זה כתוב?

אנחנו יש לנו מיליון ואחד רגשות, ומכיסים את ההלכה בתוך הרגשות שלנו, ואנחנו עושים בבלולים של כל ההלכה. יש מצווה – תעשה את זה כפשוטו. זהו, ככה צריך לעשות.

איזה דבר גדול. עכשיו אתה מבין שהרב בן ציון היה בגיל ארבעים, וכששאלו את הרב אלישיב על מי צריכים לברך ”שחלק מחכמתו ליראיו“ אמר: אני לא יודע אם יש בדרך שלנו מי שצריך לברך עליו, אבל אם יש – יש רק שניים: זה הרב מטשעבין, שהיה אז בגיל שמונים, או הרב בן ציון אבא שאול שהיה בגיל ארבעים. רק על אלו אפשר לברך.

אתה מבין איזה מדרגות אלו? והוא הבין שצריך לשמח את אשתו בחג. זו הלכה בשולחן ערוך. במה תשמח? היא אומרת: אני רוצה לאכול על האש. על האש – אז עושים, זו הלכה. זהו. גדול השלום.

ביזוי תלמידי חכמים: המעשה בציון הרב שלמה שמשון קרליץ

סיפר הרב מנחם שטיין: טיפלתי באיזה אברך ירא שמיים גדול, תלמיד חכם, בן אדם חולה ממחלה למחלה, מבעיות לבעיות. רק יוצא מהמחלה הזאת – נכנס למחלה אחרת, יוצא מפה. ואני ואשתי והילדים טיפלנו בו במסירות נפש. וככה שנים הבן אדם הזה סובל.

ויום אחד הגיע איזה אברך לבקר את החולה, את התלמיד חכם הזה. כשהוא בא לבקר אותו, כשהוא יצא, אז הוא אומר לי: אני יודע למה הוא חולה. אמרתי: מה? אתה יודע למה הוא חולה? למה? ספר לי מה היה.

אמר: תשמע, פעם אחת היה סכסוך בינו לבין השכן שלו על כסף, והלכו לדין תורה אצל הרב שלמה שמשון קרליץ זצ”ל. והוא פסק לחובתו. כשהוא פסק לחובתו, ההוא לא יכול היה לסבול פסק לחובתו, וצעק עליו, ביזה אותו, וצרח. תברי בית הדין רצו לקום לגרש אותו משם, והרב השאיר אותו – עד שהוא סיים. ומיומיום אחר כך הוא סובל.

הרב מנחם שטיין – שמע את זה, אמר מיד לאסוף עשרה אנשים. נסעו לבית העלמין שבפוניבז', נסעו לציון של הרב שלמה שמשון קרליץ זצ”ל, ועשרה אנשים ביקשו מחילה. ומספר הרב מנחם שטיין: אחרי אולי שבוע התאזן המצב שלו. אחרי אולי שבועיים הוא השתחרר מבית החולים, כשהרופאים מגדירים את זה כנס רפואי.

ואני מפרסם את זה בכל מקום, כי הרב”ם כתב: ”לא חרבה ירושלים אלא על שביזו בה תלמידי חכמים”. ביזיון תלמידי חכמים – מפחיד מאוד מאוד. קרוב לעשר שנים הבן אדם מבית חולים לבית חולים, והוא לא יודע על מה הוא סובל.

ולכן אנחנו צריכים מאוד מאוד להזהר בזה. לפעמים בגלל שאנחנו לומדים תורה, יש לנו

הרגשה שאנחנו כבר מאן דאמר. ואם איזה תלמיד חכם אמר איזה משהו – אה, דבריו בטלים ומבוטלים. ואתה לא יודע שאתה יכול להיכנס להיות בגדר אפיקורס. מפחיד מאוד מאוד.

אין בספר ”חפץ חיים”, בשמירת הלשון, מקום שהחפץ חיים כותב שמותר לדבר לשון הרע, הכול אסור, רק אסור אסור אסור. מקום אחד יש שיש מצווה לדבר לשון הרע, זה בכלל ח’ הלכה ה’: מי שהוא אפיקורס – זה הבן אדם היחיד שמצווה לדבר עליו לשון הרע.

ובן אדם יכול ברגע אחד להיות בגדר אפיקורס. למה? בגלל שאתה לומד תורה, בגלל שאתה כבר מבין, אתה כבר יודע ספר – אתה יכול חס ושלום להיכנס ללולזל בתלמידי חכמים, שזה מסוכן מאוד מאוד.

הבחורים בישיבה והשוטרים: ”צריך לסגור את הישיבה”

דרך אגב, יש סיפור מפורסם עם הרב שלמה שמשון קרליץ. הוא למד בישיבת מיר בפולין אצל ר’ ירוחם ליבוביץ – ויום אחד הבחורים יצאו מבית המדרש והלכו לפנימייה, והיה חושך מצרים. הם הלכו עשרה בחורים לכיוון הפנימייה. הם שומעים מאחוריהם צעדים.

חושך, לא רואים כלום, אז התחילו ללכת טיפה יותר מהר. כשהלכו טיפה יותר מהר, אז אלו שמאחורה הולכים יותר מהר. הם התחילו לרוץ – אלו שמאחורה רצים. רצו, רצו, הגיעו לפנימייה, סגרו את הפנימייה. איך שהם סוגרים – דופקים בדלת. אלו היו שוטרים רוסיים: שוטרים, תפתחו את הדלת.

פתחו את הדלת. צריך שלכל אחד תהיה תעודת זהות, אם לא – הוא מרגל. לכולם הייתה תעודת זהות, חוץ מהרב שלמה שמשון קרליץ שלא הייתה לו תעודת זהות. הייתה לו תעודת זהות בפנימייה, במקום אחר. ואז הוא אמר: יש לי תעודת זהות, אבל במקום אחר. אז אמרו: תבוא איתנו עכשיו ותראה לנו את תעודת הזהות הזאת.

ואז אף אחד מהבחורים לא הלך איתו. הוא הלך לבד עם עשרה שוטרים עד לפנימייה, והראה להם את תעודת הזהות, ושחררו אותו.

בבוקר ר’ ירוחם אסף את כל הרבנים, ואמר שרוצה לסגור את ישיבת מיר. למה? איך ייתכן – בחורים לומדים תורה, שהתורה צריכה לעדן אותך. אתה רואה בחור הולך עם עשרה שוטרים באמצע הלילה, אלו חשודים על שפיכות דמים, ואף אחד מהבחורים לא חשב להתלוות אליו? על זה שאף אחד לא חשב להתלוות – החלטנו שלימוד התורה שלנו לא שווה כלום, וצריך לסגור את הישיבה.

כמה בן אדם צריך להיות באמת ער למצב של השני.

התפקיד שלא מולא

הבנו כמה בן אדם אחד שעושה טוב יכול להשפיע דורות על גבי דורות. על קמצא ובר קמצא – בגלל בן אדם אחד, זה השליח. תראה מה השליח הזה יכול לגרום.

לכל אחד מאיתנו יש בחיים תפקיד. בגלל התפקיד שאותו משרת לא מילא אותו כמו שצריך. הוא שמע ”קמצא“, ”בר קמצא“ – לא משנה מה. מה לא משנה? יש לך תפקיד, אתה משרת של הגביר הזה. אם היית באמת מקבל את התפקיד הזה בצורה טובה – היה נמנע כל חורבן ירושלים. על זה שאתה זלזלת בתפקיד – תראה איזה אסון קרה לעם ישראל.

המכונה הכבדה: החסד שהציל חיים

לפני כמה זמן היה נופש נשים בצפון ארבעה ימים, ואישה אחת מכל הנופשות סיפרה שאחרי יומיים שם בנופש היא אמרה שמשוה קרה אצלה בבית, ודחוף היא חייבת לנסוע. ובעלה עכשיו צריך לבוא מבני ברק לקחת אותה.

אחת המשתתפות שמעה, ובקשה ממנה: ”אם את יכולה לנסוע דרך איזה מושב ולקחת לי משם איזו מכונה – שמאוד חשוב לי שתגיע לבני ברק, לבית שלי”.

היא אומרת: ”הברגשה ראשונה רציתי להגיד לה לא, אני צריכה לנסוע דחוף לבני ברק, אין לי זמן עכשיו. אבל אמרתי: אישה מבקשת חסד – אני אעשה חסד”. ואמרתי לה: ”בסדר, אני בעזרת השם אקח לך את זה”. היא אומרת: ”תשמעי, אבל המכונה הזאת מאוד מאוד כבדה. שני אחים שלי יחכו שם ועם בעלך ירימו את המכונה לבגאז“, אני אתקשר אליהם שיחכו לך כשתגיעי”.

אחרי ההסכמתי, עכשיו לא משנה כבד לא כבד, זה מה שיש. היא אומרת: ”בעלי הגיע, סיפרתי לבעלי, באמת עברנו דרך המושב, חיכו שם שני האחים שלה, הרימו את המכונה – מה זו מכונה כבדה, השם ירחם עלינו – שמו בבגאז! ונסענו”.

באחד הכבישים שאנחנו נוסעים לכיוון בני ברק, נסענו על תשעים – ופתאום הגלגל הימני ניתק מהאוטו ועף. ובעלי איכשהו סידר את זה ומצא זמן ועצר.

כשהגיעי בוחן המשטרה: מסתכל על התאונה, אומר: ”אין זמאת מציאות – בעולם לא היה פעם אחת, שבן אדם נסע בכזאת מהירות ועף לו הגלגל, במקום האוטו מתהפך והשם ירחם, כמעט לא נשאר כלום מהאנשים. לא יכול להיות דבר כזה שעוד הספקת לעצור”.

בוחן המשטרה, אתה יודע, בודק את האוטו, מוצא את המכונה מאחורה: ”אה, המכונה הכבדה הזאת עשתה לאוטו שיווי משקל. אז גם שהגלגל עף, עדיין היה שיווי משקל לאוטו”.

אומרת האישה: ”אני ברגע הראשון חשבתי איזו טובה אני עושה לאישה הזאת, כמה אני עושה איתה חסד, כמה אני מרחמת עליה, רציתי להגיד לה לא, אבל אמרתי: אני אישה טובה. בסוף התברר שהיא עשתה לי טובה, והצילה את החיים שלי ושל בעלי”.

זה סיפור שקרה לפני שלושה שבועות, לא סיפור רחוק.

סיום

בן אדם כמה שהוא עושה טוב – חוזר אליו הטוב.

היום יום תשעה באב, כל אחד מאיתנו יתחזק מאוד מאוד. תדע שהכלי שמחזיק את השלום זה המחלוקת – זה איפה שלא מסתדר, איפה שלא הולך. שם אתה קונה את כל עולמך, שם בן אדם יהיה אדם מבצלת.

יכול להיות רגע אחד של שימת לב – ואתה לא יודע ששבעים נכדים יכולים להיות אחר כך. רגע אחד של שימת לב, רגע אחד של חיזוק שאתה מתחזק – איזה השלכות נוראיות יש לזה. יזכה אותנו השם, שהיום הקדוש הזה יתמלא ישועות ונוכה למשיח ברחמים מתוך תשובה אמיתית, שזוכה לבניין בית המקדש במהרה בימינו, אמן ואמן.